

oglasi, pripremlani, itd.
iskaj i računaju se na temelju
običnog članika III po dogovoru.

Nova za predsjednik, oglasi itd.
takđu se raspisatićem ili polož-
nim posti. Predstojnica u Baču
i upravničku listu u Puli.

Kod narudžbi valja tuđo oz-
načiti ime, prezime i najblizu
poštu predbrojnika.

Tko list na vremenu, ne primi
nakon to je javni odpravnik u
stvorenjem pisma, sa kojim eg
ne plati poštarsku, tako da iz-
nosi napiso "Reklamacija".

Cekovnog računa br. 817-849.

Telefon tiskare broj 38.

Dogovoren urednik i izdavatelj Jerko J. Mahnić.

U nakladi tiskare Legion, dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat.).

Izdati svakog četvrtka
o podne,
Neškapani dopis se ne vraca
niti o početku niti na istaknu
osfrankirani ne primaju.
Preplaćata se poštarnicom stot
10 K. u čitac, / na godinu
5 K. za velike, / na godinu
3 K. za male, / odnosno K. 250 na
pol godinu.
Izvan carine viso poštarsina
Plaća i naknada se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h. za
stali 20 h., koliko u Puli, toll
izvan isto.
Uredništvo i uprava nalazi se
u Tiskari Legion, dr. prije
J. Krmović i dr. (Via Giulia
br. 1), kamoneka se nazivajući
sva pisma i predplatu.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Stogom riječu molim vam, a nove loga svoj pokrovitelj. Narođen poslovina.

Protunarodni biskupi u Istri nekoć i sada.

Javljeno je bilo, već u ovom listu kako su riečki irentisti napali sve sile, da bi se grad Rieka sa bliznjom okolicom odcepila od biskupije senjsko-modruške i stvorila samostalna biskupija na Rici ili Rieka pripojila kojoj madjarskoj biskupiji. U tu svrhu bilo je riečki općenito. Vio sa riečkim zastupnikom Žanollom u Rimu, da tu želju riečkih lažliberalaca kod Sv. Stolice zagovaraju. U Rimu bilo je, da biju loše sreće jer ih Sv. Otac nije htio saslušati. Nu uzprkos tomu razrubbili su glas, da su u Rimu dobro opravili. I madjarska vlada stala se jo zanimati za to pitanje sve to više nastojeći, da bi se Rieku sa okolicom pripojilo kojoj madjarskoj biskupiji.

Na svu tu protunarodnu agitaciju nije moglo ostati mirno i bladno ni hrvatsko svećenstvo senjsko-modruške biskupije i ono najblizu gradu Rieci.

Prvo se je oglašlo svećenstvo crkvenih kotara riečkoga i bakarskoga, kojo se je sastalo dne 10. februara kod sv. Kuzme nedaleko Bakra i na tom sastanku jednoglasno zaključilo da se odašalje hrvatskom metropolitu zagrebačkom nadbiskupu preuzev. g. Dru. Jurju Posiloviću posebnu predstavu proti odcepljajući grada Rieke sa okolicom od senjsko-modruške biskupije.

Ta velo temeljito i obširno sastavljeni predstavci sastoje se od 6 točaka, između kojih zanima nas osobište točka 4., koja nam jasno predogovara kako je grad Rieka od 11 stoljeća pak do god. 1787. pripadala jurisdikciji puljskih biskupa i kako su puljski biskupi od negda nastojeći, da iz naših crkava protjeraju narodni naš jezik, ceste naš staroslavenski jezik. Ako su pak oni taj jezik proganjali u hrvatskom gradu Rieci, u gradu odaljenom od Pule, sto su tek radili u svojoj

bizini, u Istri, u hrvatskim župama i ka-
peljanjama Istre?

No da cujemo što govori o tom pred-
stavku gleda građa Rieke:

4. Poznato je, da je Rieka od 11.
vicka pa do g. 1787. spadala pod juris-
dikciju puljskih biskupa, te da je to go-
dine priključena senjsko modruškoj bisku-
piji! A to je isto teško i vrlo sporo. Tako
je već godine 1590. zaključilo gradsko vi-
jeće, da se Rieka ima otocipliti od puljsko
biskupije. Kad nisu nadležni faktori ho-
teli uvaliti to zamolje, stalo se je raditi
na tome u početku 17. vicka, da se na
Rieci osnuje samostalna biskupija, te je i
nadvjeđivo Ferdinand živeo otočno, na-
stojao! Nakon višegodišnjeg pregovaranja
izjavila se je rimска kurija protiv te os-
nove. Godine 1772. tražilo je gradsko vi-
jeće i opet odcepljene, no spriječila ga
je Venecija, kujoj je tada pripadala
Pula. Godine 1777. i opet je Rieka tražila
odcepljene i to s razloga a) što je Pula
predalečko; b) što svećenici Riečani ne
mogu dobiti nadabine u mletačkoj cesti
puljske biskupije; c) što puljski biskupi
imaju prema Rieci odveć steognica prava;
d) što puljskoga biskupa nije bilo na Rieci
od g. 1742. Nakon tolikih predstavaka i za-
klučaka končno je energično Josip II.
uspisao, te je Rieka odcepljena od puljske
biskupije.

Sponušno, kako je teško isto s
tim odcepljenjem, sad neka pamti je slo-
bođeno ispitati razloge, koji su za to voje-
vali. Ti su razlozi bili vrlo čvrsti i teme-
lijiti. Već od godine 1145. podpadala je
Pula pod Mlečane, te je tamo redoviti
biskupovac biskup talijanske kraljevine u mle-
tački podanik. Riečko pak puneanstvo bilo
je poseže hrvatsko, te se jo lekar u 17.
i 18. vicku stao na Rieku uslijevati talijanski
element O. Glavicić 1848. piše,
da su Riečani Hrvati, te da rabe talijanski
jezik jedino u saobraćaju s Talijanima.
U 17. i 18. vicku spominje se više Rio-

čana, koji su pohodili gospodinjac sv. Jero-
nima u Rimu, a uz njihova imena stoje
opatka: da Fiume in Croazia.

A postupak puljskih biskupa sa rieč-
kim hrvatskim gradjanstvom! Dolga vrie-
dan prikora i takav to je morao dovesti
do emancipacije grada! Puljski biskupi
progonili su na Ricu staroslavenski jezik,
koji je bio tamo u uporabi od prastarih
vremena. Biskupi Klaudij Sozomen, Kor-
nelij Sozomen, Ambrožij Fracassini i Bern.
Coreano pozutu su protivljeni našeg jezika
na Rici. Ali su se riečki magistrat i rieč-
ki kaptol borili divnom ustrajnosti proti
nusliju tudjinskih biskupa, te konačno
ostali pobednicima. Da je u toj borbi i
trivenju na Rieci niknula ideja odcepljjenja
i končno dozvola, posve je prirodno.

Drugi razlog, s kojega je Rieka tra-
žila odcepljene, jerko su bila neprestani
trivenja među austrijskom vladom i
puljskim biskupom. Rezultat i posljedak
tih zadjevija bio je, da je austrijska vlast
zabranila puljskome biskupu, da vizitira
Rieku i onaj dio svoje dijeceze, stono je
bila pod austrijskom vlastom; da je za-
brala riečkim gradjanima, da polaze bi-
skupski sud u Puli; da je jednom zgodom
biskupske naredbe za Rieku proglašila ne-
obvezatnina; da je u nekim sporovima
imenovala za Rieku povjerenicima senjske
biskupe. Uslijed tog zadirkivanja dogodilo
se je dva put, da puljskoga biskupa nije
bilo na Rieci preko 40 godina.

Neka se prisposobi postupak talijanskih
biskupa iz onih starih vremena sa po-
stupkom nekoj biskupu danas, pak neku
svaku sam stvara zaključke . . .

Posuđilnice na oprez!

Bilenco su za prošlu godinu većinom
već gotove, te može svaki posuđilnički od-
bor tačno viditi, na čemu je, t. j. kakovo
je njegovo poslovanje s posuđilnicom bilo
prošla godina: je li su računi vodjeni u

redu; koliko je posuđilnica izdala novaca,
a koliko je opet primila natrag; je li no-
vac izdan u svrhe, koje odgovaraju
pravilima i duhu posuđilnika ili no-
je li izdan novac u istinu uporabljen u
svrhe u koje je bio izdan; je li odbor
bio dosta marljiv u utjerivanju dugova ili
barem kamata — i sve drugo okolnosti u
vodjenju posuđilnice može i mora svaki
posuđilnički odbor da nakon svršene bi-
lance i poslovne godine a početkom nove
pregleda i prouči, da se uzmogao unapred
ravnati.

Nije mi ovdje do toga, da upozornim,
na točno vodjenje knjiga, jer se vo-
ditelji tih knjiga već po sebi brišu, da
budu u redu, a u drugo strane vodjenje
knjiga spada u prvom redu pod raviziju,
te se nije bojati krupnih stranputica i po-
grešaka. No osvrnut ću se na druge ne-
tom navedene okolnosti, od kojih ovise i
uspjehom rad posuđilnika.

Krivo misli onaj, koji drži, da možomo
n. pr. sve kopirati iz Kranjske, dok je sama
Kranjska pokazala neuspjehom konsumnih
magazina, da to nije u redu. A poznato
je, da su nekoje posuđilnice u Dalmaciji
bile tako slabo vodjene, da ih dalmatinski
savet nije htio primiti pod svoju raviziju.
Što to znači? Znaci, da odbor nisu po-
suđilnice upravljali prema njihovom duhu
i svrsi i tako zastranili.

Ne pazi li odbor dobro na okolnosti
svojega kraja, može jednu od najkrupnijih
pogrešaka učiniti odmah s početka, a to
u izdavanju novca. Prije nego odbor iz-
dade pojedinu svetu, mora pomisliti na
njezin povratak. Ako prema okolnostima
mjesta i primajućeg ima malo i slabe
nade, da će novac biti povraćen bez ovrhe,
ne smije ga izdavati. — Mnogi će reći,
da je to naravski; no ipak su se uza sve
to izdale tolike svete, koje radi posebnih
okolnosti, koje su se mogle predvidjeti, ne
će biti utjerane bez ovrha. Mnogi to sada
vide, ali natrag se ne može, jer je već

u Istri nijesu jedinice; njima jo sve sa-
danje njihovo izvan pokrajine, Trst, pac
izvan države, preko mora, Rim. Naši Tal-
ijani nijesu narod, oni su samo stalež, a
stalež je zaustavljuo socijalna forma sre-
dovječnja. Oni su gradjanjski stalež, obr-
tne, trgovacki i pomorski stalež, Talijani
u Istri imaju svoju prošlost, samo kao
stalež, ne kao narod, ali budućnosil ne
mogu imati, jer gledaju samo u svoju tjo-
enogruđnu prošlost, koja se ne vraća. Sj-
etite se Dalmacije. Ni tamo ni ovdje nijesu
u prošlosti imali prvu riječ domaći Tall-
jani, a što je bilo stvoreno, dobro i zlo,
stvorili su Mleči, krozko i danas luči naši
Talijani, da im sve stvari — Rim, Istima,
danas je još taj stalež jak i moćan, ali
sa spremu borba među neravnima, tal-
ijanskim staležem i hrvatskim narodom,
koji je posve svjedočio nastanjen u Istri i
na tri strane izvan njeg, narod, koji još
spreva, ali će se probudit, koji mora da
se uz poljodjelstvo bavi i obrtom, trgo-
vinom i pomorstvom, komu „patria“ i sve
sveto nije izvan Istre, jer se ovdje Insti-

Porečko-puljska biskupija.

(Nastavak.)

Talijansku kulturu tumači i ove brojke:
grad Rovinj svi na okupu talijanskim, sa
dosta škola, ima još uvijek (1900.) 27%
nepismenih. Svaki četvrt je neplismen
osobito muškarci! Grad Vodnjan ima 40%
nepismenih, grad Pula 32%. Na čast vam,
talijanski vikači! U puljskom kotoru (1900.)
41% nepismen. Da je u tom % mnogo
Hrvata, slijedi iz toga, što im Talijani ne
daju školu. Ali da su Hrvati zeljni škole,
pokazuju nam polazak djece u Družbinu
škole po Porečini i Puljsini. U hrvatskom
školu Legiona škola dakako propada, na pr.
u Rovinjskom selu.

Dok su ovo nevoljne i nepravedne
prilike, ima nas u biskupiji polovica, više
nego Talijana, a što će biti, kad se osvi-
jestimo, kad spoznamo sami řebe?

Tudj tudinu, tebi tvoj dotiči;

Tudj postupi a svojim se dle!

Jest, Hrvati su u biskupiji ipak u ve-

ktivno i svjesno osjeća kod kuće, na svo-
joj zemlji, a ne unutar mletačkih sidina.
Talijan, kad ostavi svoj grad i podje iz-
van zidina, ne osjeća se više kod kuće,
ali ipak više, da je cijela Istra talijanska.
Toga se ne bojno, ta i Talijani u Dalmaciji
viđu — umruti. Uzalud: u knjizi za-
kona prirodnih stoji pisano, da je more
jače od otočnih obala, narod od staleža.
Primjer su Mlečići, Fenjanini, Grof u kolo-
njima. Prošlost se ne vraća, ali se vra-
ćaju zakoni vječni. Uzrok djelevanju tih
zakona su u Istri Hrvati: maknimo se
već jedan put, i posljedjen t. j. uspjeh,
naša sreća ne će uzmanjkat.

(Nastavljat će se.)

novac izdan. Više uvidjavnih osoba, s kojima sam o tome govorio, priznaju tu stranputnicu, te su pripravljeni u buduću se bolje ravnati; ali vele: "Bro bi to bilo, da bi se vedima odbora dalo o tom osvjetiti, ali nekoj odbornici, osobito koju neki sojaci, počnu tvrditi, da je posuđnica ustrojena za dobro narodu, pa neka se novac daje. Odatle vidimo, kako uvidjavnice osobe moraju osobito kod ustroja biti dobro na oprezu, od kakovis osoba da se staviti odbor. Bože je za interes dobre stvari, da većinu odbora sastavljaju intelligentniji ljudi, jer još sastavljeni odbori mogu pomoći posuđnjicu dovesti narod do golihi dugova, te mjesto mu pomoći, upropastiti ga — osobito u krajevima gdje se narod lahko umno zadužuje."

Odbor mora da dobro pregleda, kako je kroz prošu godinu utjerivao dugove i kamate. Hoće li odbor da uspješno vodi utjerivanje, mora se ravnati po načinu privatnih vjerovnika. Svima, a osobito koji su dužni, dobro je poznato, kako su vjerovnički marljivi u utjerivanju dugova i kamata. Vjerovnik, kada dozna, da je dužnik dobio novaca, odmah ga ili usmeno ili pismeno sjedlo svoje dužnosti. A je li to biva kod posuđnjice? Rijetko kada! Zataj posao bi svaki posuđnički odbor morao izabrati jednog izmed sobe. To bi mu morala biti glavna zadaća. Za to bi mu se mogla davati i postotna nagrada. On mora imati na oku sve dužnike, te ih koli u odredjenim rokovima, tali u drugim zgodnim časovima sjetiti njihove dužnosti prema posuđnjicu. Bez toga će posuđnjice kasno utjerivali dugove osobito u mjestima, gdje se ljudi lahko umno zadužuju. Tolkli dužnici se a ma baš nista ne brinu dok ih vjerovnik, tako govoreć, ne uhvati za grlo.

Opazilo se nadalje, da se tu i tamo dosta novca razdalo u svrhe, koje ne odgovaraju duhu posuđnjice. Odkad su se naši ljudi po Americi naučili na nešto više novca, naučili su se takodjer tu i tamo taj novac nerazumno trošiti. Tako je dosta tih amerikanaca zasnovalo kuće, koje prekoračuju i njihove potrebe i mogućnost, pa kad nisu mogli dovršiti, utekli su se posuđnjicu, a novac bačen u kuću ne rentira, za to je slabu nadu za isplatu. Novac bi se posuđnjica gotovo isključivo morao davati u gospodarske svrhe, da se naš kmet učvrsti na svom, te tako dobije veći i stalniji prihod.

Sad dolazi vrieme, da će narod, ako se što radnje otvorit, opet u Ameriku. Tu posuđnjice moraju da dobro paze na svoje operacije. Onim, koji ne trebaju ići, ne smiju uopće dati novaca, a da i drugim daje, ne odgovara svrsi posuđnjice, jer se tim kmetu samo olakšuje iseljivanje i upropasneće naše gospodarstvo. No ako nekoji ne mogu napred, a dužni su posuđnjici oveće svete, ako se otvore stalne zrade, nek im posuđnjica iskuca za put i onda nek gleda iz njih izvući dug, a onda nek se unapred čuva pogibeljnog izdavanja novaca.

Sve ove i druge možbitne okolnosti nek prouče posuđnički odbori u početku poslovne godine, jer su posuđnjice dovejskli male: mogu bili blagodati za narod, ali ako nisu dobro vodjene, mogu biti i propast puka. Centrala pak, na koje spada revizija, moralo bi za reviziju upotrebljavati domorodce pojedinih okružja, koji će, poznavajući dobro prilike svog kraja, revirati ne samo knjige, nego po mogućnosti i čitavu manipulaciju s novcem.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Unističeni občinski izbori u Vodnjanu. Talijanski listovi javljaju, da su nedavno obavljeni občinski izbori u Vodnjanu uslijed utoka liberalne stranke od namještajstva unističani. U Vodnjanu Lore se, za občinsku upravu dvije talijanske stranke liberalna i klerikalna. Ova posljednja imade za sobom veliku većinu občinata. Sa posljednjimi izbori upravljao je vladin povjerenik, koji upravlja onom občinom — pak su ipak izbori unistični!

To se dogodilo samo nama u Istri.

Pisu nam iz Kansanara:

Dne 14. marta 1908. izabrala je većina našeg občinskog zastupstva občinskim tajnikom g. Nikolu Butkovićem. Načelnik tajjan, htio nam je narinuti jednoga od svojih, nu už sve maklunacije njegove i njegovih, par podrepnika nije uspio, te je većina naših izabrala svoga čovjeka. Naš manjšiško po

uzoru svog zemljaka rovinježa Bartolia

upotrebio tu njegovu „osar tutto“, i nije

se pokorio volji većine zastupstva, te je

namjestio na občinu da obavila točnije

postavo nekoga Cossara, a islodobno učinio

utok na juntu proti lazenovanju Butkovića. Naravno, po onoj starinskoj, da

vraća vrani neće iskopati oči, „slavna“

je junta privlačila utok i unistila imenovanje Butkovića. Većina je zastupstvo u

jednoj sjednici izrazila je na to u župnik

nepovjerenju načelniku, ali ovaj mjesto

da učini ono, što bi morao svaki poston

čovjek u tom slučaju, on se nije zahvalio

na mjestu načelnika, nego i dalje i danas

je slijedio na tom mjestu. Zastupstvo mu

ništa votiralo ni proračuna, ali on je ipak

jos na svom mjestu. Ne čudimo se, jer to je po talijanskom receptu.

Sada pitamo mi, gdje su zakoni, gdje su vlasti, gdje je poštenje? Zakoni i vlasti su za talijane; a kad dolazi po sredstvima pitarje poštenja i časti toda za njih to ne vredi. Za talijane vriodi i ta, da oni zapovjedaju većini, a vlasti čini slitu da toga nezna, pak sve to po starom običaju održava, zato i je u Istri, da mi koji smo u većini svadje smo podložni Talijanima i izvrgnuti našilju njihovu.

Na primjer načelnikov tajnik Cossara, bio je radi protuaustrijskih demonstracija protjeran sa suda; iza toga otvorio ju u Puli nekakvu trgovinu, te je falirao i pred nekoliko mjeseci radi prevare bio osuđen od tribunala u Rovinju na dva mjeseca zatvora. Kad ga je načelnik uzeo, rekao je da on ima u rjeđu povjerenja a ne u Butkovića. Sada pak neka sudi svaki posten čovjek, kakovo povjerenje može se imati u onoga koji je u Rovinju odsuđen radi prevare na dva mjeseca zatvora. Za tu stvar dobro znado politička vlasti u „slavnoj“ junta, jer su jedna i drugi svaki bio upozoren. A sto su svim tim Mate Cossara još i danne bezbržno sjedi na občinskom stolcu sa barba Zanettom. To se sve lepo uz znanje oblasti dogodilo u Istri same nama, — ali neka znaju i Talijani i oblasti, da svaka sila do svoga vremena, te kako je naš narod sve što ima stekao usupor njihovoj protivnosti i bez njih, tako će i nadalje mirno ali odvažno stupati započetom stazom i svojom svješću prokrčiti put do pravde i pravice.

Narodni darovi. Za Družbu sv. Ćirila i Metoda primili smo:

Zenska podružnica Družbe u Vrbniku daje K 28-12, kao čestit dobitak od malo zabave obdržavano u „Narodnom Domu“ dne 14. februara o. g.

Gosp. M. Diminić učitelj u Šumbregu salje K 19—, sačinjen na predlog gosp. Ivica iz Gologorice na platu g. dr. Marije Kiršić od Mateta-Jurzin iz Sv. Nedelje sa Josipom Stipešićem iz Plominu.

Gosp. Ivan Šariš, učitelj u Čepiću salje K 17-10 sakupljenih od njega dne

18. februara t. g. u rođendanom društvenu kod vč. Valentina Jerebića župnika u Sv. Martinu kod Labina.

N. N. iz Dobrinja salje K 12-20 sakupljeni u Dobrinju prigodom vjenčanja g. dr. Marije Uravčić sa g. Ivanom Ružićem. Današnji iskaz . . . K 76-48, zadnji iskaz . . . K 280-10 ukupno . . . K 866-58

Voloski kotar:

Borsaćko društvo za štednju i zajmove registrana zadružna na ograničeno jamčenje pozivlje u smislu § 35. zadružnog ugovora na svoju V. redovitu glavnu skupštinsku zadružnu i prijatelje, koja će se obdržavati u nedjelju dne 14. marta u 8 sata po podne u prostorijama općinskog ureda u Borsaću sa, sledećim, dnevnim redom: 1. Čitanje zapisa i proslogodišnje glavne skupštine. 2. Izvješće upravnog odbora. 3. Izvješće nadzornoga odbora. 4. Potvrđenje računskog zaključka za god. 1908. 5. Izbor upravnog i nadzornog odbora, te pomirbenog suda. 6. Možibitni predlozi.

Pazinski kotar:

Iz Lubinštine nam piše:

U Labinu je cestovni odbor, kojemu je predsjednikom barun Čovjek, komu je većina imanja Islo na „haban“, a sto ostalo pod „prisilnu administraciju“ radi dužnoga. Čovjeku, barunu, koji redi bi, da nije znao upravljati svojim, povjerao se i uživo skupno; povjerao mu se, da upravlja težkom mukom zasluženim novcem. Naravski, tko nozna ili neće, da dobro upravlja svojim, još će gora tudjim-skupnim, pa bilo to radi nemara, liknosti, komoditete i t. d. Cestovni odbornik podijelili su među se razne komade costa, radi bolje uprave valjda, tako bi barem pametan čovjek mislio, a uistina učinili su to samo radi svoje vlastite koristi, a na stetu onih, koji težkom mukom plaćaju namete (adicionalne).

Cestu, koja vodi iz Labina do župnog stana u Sv. Lovreču predali su u nadzor i upravu „Sjor Giovanni Lukas“. Ta je cesta sagradjena pred malo godinu pak bi moralta biti u najboljem stanju, — ali jok brate! Ona je u veoma slabom stanju. Uzrok: premda „kantunjer“ dobiva mjesечно plaću, da radi na cesti, rijetko se ga kada vidi na njoj. Sto radi dakle? E, brajan moj, radi na polju, u sumama i t. d. gosp. cestovnog odbornika. Zli je zielci govore, da mora, jer da bi ga inače iz „službe spucali!“ Po tom imade „kantunjer“ dviye plaće; za cestu i za radnju kod Lukasa? Hoces — gospodar veleći dviye plaće nemože sa „potecati“. Tako je cesta u najgorjem stanju. Bio jednom kantunjerom na toj cesti Anton Spanjol, siromat čovjek, koji je popravljao cestu svaki dan, te je bila u redu; mudi rasprešeni, vodovodni (kanali) čist. Nu Spanjol, siromat čovjek, pa, jer nije htio dviye plaće „spucalo se ga iz službe“, a do malo morat će ga „komun“ uzdržavati, premda bi se bio na cesti mogao sám.

Zašto se pak onu cestu ne produlji kroz selo Diminić poviše Kobald preko Vlaskovići do Rovinja? Ta, dovršiti bi se ju moglo sa veoma malo novaca! Zašto se ne učini onaj komad od polja na Trajet? Zašto se ne nastavlja sa radnjom na onoj Drenje-Carovića? Zašto je na onoj Vlasi-Barbići-Kun? Kada će se pako učiniti onu na Ripendu? Ove je godine na Lubinštini upravo zlo: slijena skoro nista; zita, kukuruz, krumpira ma baš, tako rekuć nista; kupusa, repa, ni da okusit! Ne bi li pravedno bilo, da „slavna junta“ i e. kr. vlasti priskoče narodu u pomoć, pa makar i da daju sagraditi tolik potrebite ceste? Tim bi se narodu koristilo dvojako! Imao bi ceste, a siromati bi s zaslužio palentu i komadernoga kruha. Koristilo

† Posvećeni biskup Pavao Gugler

Dne 23. veljače izdahnuo je u Zagrebu svoju plemenitu dušu posvećeni biskup Pavao Gugler u 89-oj godini dobe svoje. Rodjen u Zagrebu, godine 1820., svršio je sve svoje nauke u svojem rod-

nom mještiju, pučku školu, srednje škole i bogosloviju. Kad je sve te nauke svršio bilo mu je tok 20 godina, te je morao čekati 2 i pol godine prije nego li je bio i to tek dozvolom što papinom, što nadbiskupom zaredjen. Ved prije zaredjenja pa i kašnije, bio je namještaj u nadbiskupskoj plesari, te ga je nadbiskup Haulik na svojih znamenitijih putovima uzimao sa sobom i povjerlao mu dosta težke zadaće. Godine 1849. postao je župnikom župe Sv. Petra u Vlaškoj ulici u Zagrebu, te je kao takav popravio i crkvu i zvonik. Već godine 1860. postao je kanonikom stolnoga kapitola, u kojem je tečnjom današnje godine obavljao razne službe i obnašao visoke čestit. Već od godine 1885. bio je posvećeni biskup, te jest jedan od dvojice biskupu koji su na pomoć nadbiskupu naročito kod diešljenja svetoga občinskog tajnikom g. Nikolu Butkovićem. Načelnik tajjan, htio nam je narinuti jednoga od svojih, nu už sve maklunacije njegove i njegovih, par podrepnika nije uspio, te je većina naših izabrala svoga čovjeka. Naš manjšiško po

bi se narodu lim na treći nacin, jer bi mogao placati porez i raznje-namet (ad-dicijonalne) gotovim novcem, te' ne bi trebalo, da mu se "pinjura i ruba" i poslednja kravica ili ovci. Zemlja i drzava dobile bi dakle novac natrag.

(Nastavak će ce)

+ Ivan Kraljic.

Kozjak, 2. marca 1909.

Prolje nekde oko poonoči umro je ovdje od kapi nas obca poznati i ljubljeni župnik Ivan Kraljic u 70-oj godini života svoga.

Ovdje sve žaluje i oplakuje milog po-kojnika, jer je bio savjetan svećenik, is-kren prijatelj i pravi rodoljub. Bog mu se duši smilovač!

Točnost automobila.

Pasin 27. veljače 1909.

Automobilna posta "Poreč-Pazin" jako loše napreduje, te je od male koristi put-nikom i posti.

U ovo kratko doba što je počela ta vožnja kakavih 18 puta se automobil zaustavio (i jedan put prevrnuo) te su morali puinici pješice, do mjesta ili tražiti ko-čije, a automobili su volovi i konji morali povesti u njegovu bolnicu.

Poštanske pošiljke zakašnjuju tako, za jedan dan i više, što je vrlo neugodno za posiljaljce i naslovnike.

Jučer i danas opet vozi stara pošta sa konjima, jer automobili su u bolnicu. U trideset godina nije pošta sa konjima zostala, jedino tri do četiri puti kad su sa konji poplašili, inace uvjek redovito dolazila i odlazila, dokim sada u par mje-seci toliko puta.

Sada su se mogli uvjeriti svi glavni faktori koji su željeli automobil, da nije ovakav, kakav je, najzgodniji.

Ako se ovim neprilikama i neugodno-stima nebude nastojalo izbjegnuti i nebude li se providilo tada će biti bolje da se povratimo na staro, jer izgleda da se nama napredak pruža samo za opajenil prostotu.

Koparski kotar:

Iz občine Dolina pišu nam:

Proslog čedna zadesila je rodoljubna obitelj Venturini u prijažnom našem Bo-ljuncu težka nesreća. Preminula je naime nakon dugotrajnog bovanja majka te ro-doljubna obitelj g.dje. Venturini, koja je — premda jo udana za Talijanu — svoju narodu odgojila čestito svoju djecu, među kojom se nalazi i vredni učitelj u Dolini g. Venturini, dugogodišnji učitelj pjevačkog i čitalačkog društva „Prešeren“ u rodnom si Bojuncu.

Vredni pojknjici vječni mir i po-koj a njezinog djeći, napose gosp. učitelju naše iskreno saučeće!

Isto je tako zadesila nesreća i drugu rodoljubnu obitelj u samoj Dolini. Naš velezaslužni načelnik i zemaljski zastupnik gosp. Josip Pangerc izgubio je dne 25. o. m. ljubljenoga oca Josipa, koji je dočekao kraj starosti od 86 godina. Svoju lju-bav i poštovanje izkazali su koliko njemu toli njegovim miliom dne 27. o. m. mnogo-brojni znani, prijatelji i štovatelji, koji su, iz bliza i daleka pohrili na pogreb vrednog starca, komu neka bude lakha domaća gruda a njegovoj svojstvi naše srdačno sućuvstvo.

Na dan starčeve, smrti, dogodila se miliom nam načelniku nezgoda, koja srećom neće biti od težkih posljedica. Na njemu je htjela našma strašna burza onog dana kušati svoju moć tim, što ga je kod tvornice opeka u Lokašču nedaleko Doline, digla i do 50 koračaja daleko odnosila! Srceom nije imala ta nezgoda težkih posljedica. Ranjen je bio ponosno na tjeru, osobito na lievoj ruci ali, nadamo se, da će to brzo preboljeti, što mu od srca će-timo!

Citaonici u Lanisbu darovaše, jer nisu mogli prisustvovati na zabavu dne

20. III. 1909. gg.: Vrbka Josip župnik 2 krune, Dokčak Marija K. 2, Grbac Mate, Bažgović K. 2, Vratpivić Tomo K. 2, Sovdat Nikolina K. 1, Žlatić Ivan i Josip, daci po K 1, i Žlatić Jakov 50 h. — Naj-jepe Zahvaljuje se Odbor.

Razne primorske vesti.

Sustavnik carevinškoga viceda Ru-vnateljstvo pisarne carevinškoga viceda raz-poslalo je na sve zastupnicu poziv k prvoj budućoj sjednici, koja će se održati u sredu dne 10. o. m. u 11 sati prije podne.

Protuhrvatska pjesma u Lošinju.

Trčanskim listovom pisu iz Malog Lošinja, da je na jednom plecu prošlih pokladna pjevalo deset okrabuljenih mladića novu pjesmu pod naslovom: „Lošinjske slasti“ (Delizie lussignane) od učitelja glazbe Giorgieri-a, kojem se ruglu izvrgava hrvatsko društvo u Lošinju. Pjesmu se je moralo opetovati iste večeri a pjevalo se ju i zadnjeg pokladnog dana u silno odobravanje.

Tako izvjestitelj rečenih listova a mi pitamo političku oblast u Lošinju da li njoj je to poznato i da li će nadalje trptiti, da se tom pjesmom vrijeda lošinsko Hrvate. Nezabranili li ta oblast tu pogredu na Hrvate tad i mi preporučamo našim prijateljima u Lošinju neka sastave isto tako pogrednu pjesmu na Talljane i na njihova društva pak oblasti neka odgovaraju za posljedice. Klin u klinom!

Izpitatelj za hrvatski jezik na načelničkoj školi u Trstu. G. Stjepan Ču-bretović profesor na trgovacko-pomorskoj akademiji Trstu imenovan je kao član Izpitateljne komisije za obuku na nautičkih školah za hrvatski jezik.

Promještenja u političkoj službi u Primorju. C. k. komesar gos. Dr. Josip Masetti premešten je iz Tolmino u Goricu a na njegovo mjesto u Tolmin premešten je od nomješteni u Trstu per-verodni vježbenik g. Bogumil Berbuć.

Domoljuban koncert. Već je doista prosto pokladno doba: ipak budi dozvoljeno sjetiti se sa par rječi jednoga koncerta s plesom. To je onaj stu su ga pri-ređili daci hrvatske kraljevske gimnazije na Sušaku u korist tamošnjega dječkoga podpornoga društva na predzadnji dan poklada. Djaci pod vrhovnim nadzorom velevrednoga gospodina ravnatelja Marušića izvršili su svoju zadaću u najvećem redu.

Skladno su pjevali i udarali u tambure, sve same domoljubne komade, te vršili dužnosti domaćina uvadajući gospodje u dvoranu i brinč se za sve. Občinstvo pak, gospoda i gospodice sa Sušaka i iz Rieke, pojmoj je avrhu onoga koncerta, to pohitilo k njemu u velikom broju, i dalo lje-pih ulaznina i preplata. Unislo je u blagajnu blizu 8000 kruna. Čovjeku se gradil od radoći nadimaju kad vidi imućnije ljudje kako nastoje da podupru siromašne djeake, te tako pomognu uzgoju naše uzdanice mlađe hrvatske.

Ljepi molitvenik „Ave Maria“, u tri godine već treće izdanje izdali su čas-tni Oci Kapucini na Rieci za pobožni puk. Izim poboznih molitava za svaku pri-godu prikazan nam je u tom ljepom molitveniku vrlo genutijiv i nježan kratki opis Lurdskih Prikazivanja. — Kako je tomo molitveniku naposa svrha, da potiče na što veću pohoštost i nježniju ljubav prema Njepoj Gospo malo Bernardice, na-žazi se u njemu čitav niz raznih molitava sve u slavu misle Gospo Lurdske.

Molitvenik „Ave Maria“ (hrvatski: Zdravo Mario!) uvezan u crne platocene korce sa zlatnim napisom i križem, stoji K 1·40 a poštarinom, a dobiva se kod OO. Kapucina na Rieci.

Preporučamo najtoplijie svima ovaj krasni molitvenik lim više što je čest do-bitak namjenjen u korist gradnje novo-krkve u čast Gospa Lurdske na Rieci.

Br. 414. Postojeći učinkoviti, uskoro po-

Natječajni oglas.

Otvara se natječaj za mjesto občin-skog lječnika zdravstvenoga okružja zdru-ženih općina Buzet-Roč sa sjedištem u Buzetu, kojega je služba ustanovljena po-krajinskim zakonom od 19. marta 1874. br. 8, odnosno onome od 12. augusta g. 1907. br. 89.

Na ovom službom skopđana godišnja plaća biti će dogovorno ustanovljena. — Osim toga zaslužiti će lječenjem nesiro-maha i ciepljenjem kozica, prigodom sud-benih komisija i za vrijeme epidemija.

Molitve moraju poznati hrvatski ili kajkavski slavenski jezik i po mogućnosti talijanski te odposlati dokumentovanu molbu (dokazom austrijskog državljanstva i pravom izvršavanja lječničtvu u pokrajinama zastupanim u carevitskom vijeću) na pred-sjednika zdravstvenog povjerenstva Ivana Sancina u Buzetu putem općinskog glavarstva u Buzetu do 16. marta 1909.

Zdravstveni odbor zdrženih općina Buzet-Roč.

Buzet, dne 5. veljače 1909.

Predsjednik:

Ivan Sancin v. r.

Br. 11.

POZIV

NA GLAVNU SKUPŠTINU

Gospodarsko zadrugo*, koja će se ob-državati u Kastvu, u nedjelju dne 7. mar-ča 1909. u 9 sati prije podne sa slijedećim

Dnevnim redom:

1. Pozdrav predsjednika.
2. Izvještaj tajnika.
3. Izvještaj blagajnika; obračun — proračun.
4. Izvještaj revizionalnog odbora.
5. Izbor novog odbora.
6. Različiti predlozi.
7. Izdržavanje gospodarskog orudja.

Gospodarska zadruga.

Kastav, dne 18. februara 1909.

Podpredsjednik:
Kažimir Jolušić.

POZIV

Na V. glavnu redovitu skupštinu

Lovranskog društva za štednju i zaj-movo registrirana zadruga na ograničeno jamčenje, koja će se obdržavati dne 21 marta 1909 u 4 sati pos. pod. u prosto-rijah društva Citaonice „Danice“ u Lovranu, sa slijedećim

Dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika proslo god. glav-ne skupštine;
2. Izvješće ravnateljstva;
3. Izvješće nadzornog odbora;
4. Izbor ravnateljstva, nadzornog od-bora i društvenog suda;
5. Zaključak gdele uporabe čistog dobitka;
6. Slučajni predlozi i savjeti.

Lovran, dne 28/2 1909.

Ravnateljstvo.

OGLAS.

Dne 19 ožujka 1909 u 4 sata po podne biti će

III. glavna skupština kraškog društva za štednju i zajmovo registrirana zadruga na neograničeno jamčenje sa sjedištem u Sv. Luciji kod Oprtlja, koja će se obdržavati dne 19. ožujka 1909. u 4 sata posilje podno u kući „Družbe sv. Cirila i Metoda“, sa slijedećim

Dnevnim redom:

1. Pozdravni govor predsjednika,
2. Čitanje zapisnika zadnje glavne skupštine,
3. Izvješće djelovanja društva u go-dini 1908;
4. Obračun za godinu 1908;
5. Čitanje zapisnika revizije,
6. Slučajni predlozi.

Obraćam za godinu 1908. stoji na ogled članovima od 10. ožujka do dana glavne skupštine.

Sv. Lucija kod Oprtlja, dne 1. ožujka 1909.
Odbor.

Sat sa lancem

samo za K 2.75.

dobije svaki krasan remontoir žepnu uru iz Gloria srebra sistem Rosskopf Patent, koja ide dobro 80 sati, zasto se jačni za 8 godine, sa prikladnim požlaćenjem, jakim lancem samo za K 2.75 skupa s lancem. 8 komada zajedno sa lancem K 8—.

Razglasili početkom Ivarličko skušte Švajcarskih ura H. Landau, Krakov Br. 105. Promjena dozvoljena ili novac natrag.

Austro-Hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. veljače 1909. do oprotna.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan osim nedjelje	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan osim nedjelje
prije podne				po podne
5.45	odl.	V PUNAT ↑	dol.	4.85
6.—	odl.	Krk	odl.	4.20
6.10	odl.	"	odl.	4.10
6.55	odl.	Glavotok	odl.	3.25
7.—	odl.	"	odl.	3.20
7.30	odl.	Mališnica	odl.	2.60
7.40	odl.	"	odl.	2.40
8.25	dol.	Omišalj	odl.	1.65
8.30	dol.	"	odl.	1.45
9.80	dol.	RIJEKA	odl.	12.45

Pruga: Baška-Punat.

Utorak Cetvrti Subotu	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Ponedjelj Strjednji Petak
prije podne				po podne
4.80	odl.	V Baška ↑	dol.	6.—
6.80	dol.	Punat	odl.	4.60

Uvjedno pristajanje u staroj Baški.

Pruga: Rijeka-Rab-Nerezinc.

Ponedjelj Strjednji Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Utorak Cetvrti Subotu
prije podne				po podne
7.—	odl.	V RIJEKA ↑	dol.	4.—
7.30	dol.	Opatija	odl.	3.80
7.40	odl.	"	odl.	3.20
9.—	odl.	Boli	odl.	2.—
9.10	odl.	"	odl.	1.60
10.—	odl.	Merag	odl.	1.—
10.10	odl.	Krk	odl.	12.20
10.40	odl.	"	odl.	12.10
10.50	odl.	"	odl.	12.00
22.45	dol.	Rab	odl.	10.10
1.15	odl.	"	odl.	9.50
3.—	dol.	Veli Lošinj	odl.	9.05
8.10	odl.	"	odl.	7.00
4.—	dol.	NEREZINE	odl.	7.—

Uvjedno pristajanje u Sv. Martin Lošinjskom.

Ravnateljstvo si pridržava pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Agencija na Rijeci kod 1. Pakulja, Vla Andrássy 25.

PUNAT, dne 15. siječnja 1909.

RAVNATELJSTVO.

STECKENPFERD-LILIENMILCH-SAPUN

Najblaži sapun za kožu

kao i proti pjegama.

Dobiva se posavda!

Pozor!

Pozor!

50.000 para cipela.

4 para cipela samo za K 7.—

Rajč obustava, placanja, plaćanjih, većih tvarnica, ovlašten sam jednu oveću zalihi cipela izpod cene. — Svakomu čovjeku željem s 2 para mužkih i 2 para ženskih cipela na vrbu iz crne ili žute kože sa čvrstim poplatima, moderne i elegantne mode točno po pripisanoj mjeri.

Sva 4 para stoje samo K 7.—

Razrađile su prepoznete

L. Zwaig's Schuh-Export

KRAKOV broj 95.

Promjena dozvoljena, a na zalihev vraćam i novac.

GOTOVI KRIVETI:

iz crvenog plavina dobro punjeni, pokrivati ih podljeva, povećavajući 180 cm. duge,

116 cm. široka K 10.—, K 13.—, K 15.—, K 18.—; a metra duga 140 cm. široka K 13.—, K 15.—, K 18.—, K 21.—; jasuci 80 cm. dugi, 50 cm. široki, K 3.—, K 350, i K 4.—; 90 cm. dugi, i 70 cm. široki K 450 i 550.

Izradjuju se i po posebnoj mjeri, strunjača na 3 dijela za 1° krevet po K 27.—, boje K 33.—. — Razrađili fransku pouzećem od K 10.— napred. Zamjenjuju i vraćeno pri-

znaje, ako je počinjena plat.

Benedikt Sachsel, Lobes, br. 933

posta. PILSEN, Česka.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIZ ili ZVEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

est elektro-magnetičkim načelima nastavljeni stroj, koji kod vježbe, reuma, astme, (težkog slaganja), ne-spavanja, riječa u ūhu, neuralaže, glavobolje (mljede), kućanju srca, zubobolje, mučnjave slabosti, streljeni rukici i noge, nadolivo (epilepsija), mikroskopij, posteljom, vježbenost, nasvastost, napuhlosti, držanje na tlu, influenzu, ekspansiju, sa bolesnim hrbitom, biljama (mokravnost) želudčićima grčeve, bezbožnosti, ležnjaku, punokrvnosti, svih vrstih grčeva, hipocondrija, telesnih grčeva, hemoroida, kao i kod sveobču slabosti itd. svih kroz neudržljivih medicina, pošto su elektro-magnetičke struje cijelim čovjekom, a ujedno djeluju, čime se rešuju bolesti, a naj-

kratčim vremenu izliče.

Razrađuju još da ih učenici kod naveđenih bolesti uskoraju elektriziraju usta upotrebljujući oliči ipak na taj način, da jaka struja samo prolazi i po vremenom kroz tjele prelazi, dođe u napravu, tomu struja elektro-magnetičnog kriza ili zvezde R. B. 86967, kako je ju rečeno, umjereno i nadmno neprekidno na tlu, djeluje, da svakoga hrđaju lečenju dovrši, nego i prvi postupak. — Do 20

godina staru bolesti, izlijeđene su, sa mojim strojem, počev od izljeđenja sa mojim strojem R. B. Krej 86967 izrađene zahvaljujući i od određenih slojeva, poznatim, vježbama i principima iz svih strana svijeta, komu se stvar doba ne uvidi. **ADJE NEDJELA LIJEKI NIJE POMOĆAO, MOJIM, PONUŠATI MOJ STROJ, JR. TO JE SIGURNO MEDVJEDIĆ PROTIV gorice navedenih bolesti, a onaj bolestnik, koji po mojem stroju nebiti bio izlečen najduže u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.**

Upozornjam osobito p. n. običavato na to, da moj stroj no, smije zamjenjivati sa Volpinom, koji je ponardi svoga neuspješnog zahraňiči u Vojnici, kao i u Austro-Ugarskom, dočim moj dvostruki elektro-magnetički kriz ili zvezda R. B. br. 86967, uspešno je bio i ušao u univerznu dopadnost, preći sevejske Izvrsne Jakovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu samo dječa i tako njego gospodio.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabiti ga kod oslanjaju 20 godiš. kronični bolesnici.

Dopisivanje i naručuju obavljaju se u: hrvatskom jeziku. Pouzdan ili ako se novac unapred po-

salju, rezultati glavne predavaona na tu izložnicu.

ALBERT MÜLLER.
Budimpešta, V/41. Katar,
Váci-palica br. 84.

Poslovno geslo :

— Uz mali dobitak, veliki promet, —
Iskodobno samo dobra roba.

Imali dobiti ludeči župni ura nije uvek prička nužda. Ispak za ono, kolik trošaju žepnu uru, a to je uz danasno prilično visoki koji praktično živi, ima samo takvu vrijednost, koliko je dobiti pouzdani. Boje je bio smatran uro, nego li takvu koja nudio točno. Dobra i pouzdana ura čuva od stale i neugodnosti, nečesa se bojati da će se nepotrebno vremeno otamnen potražiti. Rođeliči mogu, da se točno obdržavati.

Ako, dakle trošaju takvu uru, to vam se najbolje prepričati dobro poznate uro kao i **ORIGINAL GLASHUTTE, SCHAFFHAUSEN, OMEGA.**

MOERIS I ORIGINAL ROSKOPF-PATENT oil zlata, zbrojne nikle i ocelli imade uvek veliki izbor na skladisti.

Ljudevit Malitzky, urar
PULA, via Sergia 65.

Dalo se povjerenje i na obrođeno odpređivanje. Veliki izbor i drugi, uzn. njihova, budilica, briljanti i optične stvari, i petrolišno za pušenje. Posto često menjaju robu, to ne držim članika, spota je kod naručioca, navesti vrst roba. Uz dobro želje i prepričku koljom stvar na izbor,

Najbolji uspjeh polučuje se oglašivanjem u

„NAŠOJ SLOGI“.

Jer je razširena po svoj Istri, Goričkoj, Dalmaciji, Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini.

Molimo, da se kod naručioca pozavete na „Našu Slogu“.

Sjite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

Svjjećarna na paru

J. Koprpač, Gorica, ul. Sv. Antona br. 7.

Preporuča preć. svećenstvu, crkvenom staročinstvu, p. n. slavnom običinju svijete iz priješnjeg pčelnoga voska, Kilogram po K 5.—. Za priješnjost jamešim s K 2.000. Tamjan Myrrha, Styrax, fitilia i stakla za vježno svjetlo po jestinoj cijeni. Gaj, trgovcima preporučam svijete za pogrebe, za božićno drveće, vosteni svetići i mad mještjaničke vrsti uz vrgoma niske cijene.

Zuti vosak kupujem u svakoj množini po najvišoj dnevnoj cijeni.

— Na zahtjev šaljem cijenik franko. —

OOPREMINIČKO I KOMISIONO DRUŠTVO

BALKAN

d. o. s. j. u TRSTU

RIVA GRUMULA broj 14,

Telefon 2160. Brzjavci: BALKANSPRD.

Žiro-račun kod „JADRANSKE BANKE“ u Trstu.

Prima u svoje dobro uredjene magazine svaku vrstu poslodarskih proizvoda, daje pa iste predujmove a uz vrlo povoljne cijene i brije se za prodaju istih najkulantnije. Isto tako kupuje i prodaje svaku vrstu robe po naštu i na račun svojih mušterija najpovoljnije. Otvara carinsko kredite, očarjuje robu i daje zajmovo na robu ležaoču u javnim skladistima.

Otprema svaku vrst pošiljaku u svim pravcima točno i brzo, obavlja reklamacije i daje svaku strukovno razjašnjenje i uputu brzo i budava.